

ARBEIDSMARKT

Juridische strijd rond twee cao's verdeelt de beveiligingsbranche

• In de beveiliging leiden twee cao's tot een felle strijd

• Was de dispensatie voor één ervan wel terecht?

• Vergelijkbare conflicten spelen in andere sectoren

Elfanie toe Laer
Amsterdam

Mag een deel van een bedrijfstak een eigen cao aanhouden en zo ja: onder welke voorwaarden? Binnen de beveiligingsbranche woedt daarover een harde juridische strijd. Vandaag buigt de Raad van State zich over de kwestie. Cao-experts volgen de zaak met interesse, want wat in deze branche de gemoederen bezighoudt, speelt ook in andere sectoren.

De hoofdrolspelers zijn twee brancheverenigingen: de Nederlandse Veiligheidsbranche (NVB) en de Vereniging Veiligheidsdomein Nederland (VVNL). De NVB vertegenwoordigt wat omzet betreft veruit het grootste deel van de sector, omdat die de grootste beveiligingsbedrijven, zoals G4S, Securitas en Trigion tot haar leden rekent. Deze bedrijven werken veelal met langlopende opdrachten, waarvan de beveiliging op Schiphol de bekendste is. De NVB hanteert de cao Particuliere Beveiliging (PB).

De VVNL is actief in het midden- en kleinbedrijf, dat meestal kortlopende klussen doet, veelal in de horeca- en evenementenbranche. Deze branchevereniging is qua omzet een stuk kleiner, maar telt meer leden. De VVNL werkt met de cao Veiligheidsdomein (VD). De zaak die nu voor de hoogste bestuursrechter komt, draait om de vraag of VVNL-leden ook onder de cao PB moeten vallen.

MEER LOON, MEER FLEX

De twee afzonderlijke cao's worden vanaf 2007 in eerste instantie zonder problemen naast elkaar afgesloten, met betrokkenheid van de grote vakbonden. Dat verandert als vanaf 2014 VVNL-leden steeds vaker ook reguliere beveiligingsdiensten leveren. Zij gaan winkelcentra bewaken bijvoorbeeld, en bedrijven. Dat werk valt in principe onder de cao PB, maar veel werknemers van VVNL-leden doen allebei: én evenementen én reguliere beveiliging. Door de dienstverlening uit te breiden brengen hun werkgevers topdrukte en rustige periodes in balans.

Als in 2019 de cao PB algemeen verbindend verklaard wordt, ontstaat een probleem. Want VVNL-leden moeten zich dan houden aan de cao van de concurrerende branchevereniging NVB.

De minister van Sociale Zaken, destijds Wouter Koolmees, verleent de VVNL-leden echter dispensatie: hun beveiligers vallen, of ze nou een bedrijventerrein of een evenement bewaken, onder de cao VD. Volgens de VVNL krijgen zij meer loon, maar daartegenover staat wel een prijs: hun werk- of opdrachtgevers lenen makkelijk personeel

Beveiligers in de horeca vallen meestal onder de cao Particuliere Beveiliging (PB).

FOTO: ANP

aan elkaar uit, wat flexibiliteit vergt van de beveiligers.

De ruime inzet van flexkrachten vindt de NVB zeer oneerlijk. In de cao PB staat dat 20% mag worden ingehuurd. Omdat de minister dispensatie heeft verleend, loopt dat percentage bij VVNL-leden op tot wel 70. Bovendien zouden leden van de VVNL niet worden gecontroleerd op naleving van hun cao.

Hier wordt dus geconcurrereerd op arbeidsvoorwaarden, stelt de NVB. Ernstig, want zeker in tijden van krapte is het al moeilijk genoeg om beveiligers te vinden. Onzin, vindt de VVNL. Het onrecht zit juist bij de NVB: die drukt met zijn cao PB de kleinere bedrijven de markt uit. Maar de VVNL trekt aan het kortste eind. De rechter gaf de NVB in 2021 gelijk: de gronden die de minister aanvoerde voor de dispensatie waren onduidelijk. Dat mag niet meer.

Sindsdien volgen de procedures elkaar op. Komt er een nieuwe cao PB, dan wordt die op verzoek van de NVB algemeen verbindend verklaard, vervolgens verleent de minister VVNL-leden dispensatie waarna de NVB in beroep gaat bij de rechter. Die vonnist wisselend: dan weer is de dispensatie onterecht, dan weer mag de dispensatie alleen gelden voor de beveiligers die echt andersoortige werkzaamheden doen. Gedurende deze periode mag de VVNL de eigen cao blijven hanteren.

EEN MACHTIG INSTRUMENT

De sfeer in de sector daalt tot onder het nulpunt. Om uiteenlopende redenen werken vakbonden FNV, CNV en De Unie inmiddels alleen nog samen met de grote NVB. Het Alternatief Voor Vakbond (AVV) is als enige bond betrokken bij het afsluiten van de cao VD. Voorzitter Martin Pikaart hekelt de algemeen verbindendverklaring die de NVB met de cao PB zo belangrijk vindt. 'Het is een machtig instrument waarmee een priva-

te partij met de betrokken vakbonden kan afdwingen wat valt onder de sector en wat niet.'

Hoe groter de branche die onder een cao valt, is, des te meer macht en geld dit oplevert, stelt Pikaart. Macht om goede arbeidsvoorwaarden te realiseren, geld omdat cao-deelnemers standaard een klein bedrag in het sociale fonds storten, waarover de cao-partijen gaan.

Het regent procedures, maar die lossen de onduidelijkheid in de sector niet op. 'Onbegrijpelijk', vinden betrokkenen. De minister neemt met dezelfde feiten steeds een ander besluit, klinkt de kritiek in kringen rond de NVB. Terwijl de cao PB toch duidelijk is, stellen zij. Immers, zoveel verschillen al die vormen van beveiliging niet. Wie de vergunning binnenhaalt, mag het werk doen. Wat er bewaakt wordt, maakt in feite weinig uit.

Het ministerie laat schriftelijk weten dat het de VVNL dispensatie verleende omdat de leden aangaven meer flexibiliteit nodig te hebben. 'Bij de toetsing van huidige dispensatieverzoeken heeft het ministerie dit geëxpliciteerd en geoordeeld dat een dispensatie kan worden verleend voor die ondernemingen binnen VVNL die gecombineerde werkzaamheden verrichten.' De Raad van State moet nu bepalen of die overwegingen terecht waren.

Als de NVB gelijk krijgt en de dispensatie van tafel gaat, kan dat op verschillende manieren. Of het moet met terugwerkende kracht, een administratieve monsterklus. Of de nieuwe regels gaan alleen gelden voor de beveiligers die niet in de horeca- en evenementenbranche werkten. Of de regels gaan per direct in. Over ten minste zes weken doet de Raad van State uitspraak.

Ook in andere sectoren

De Amsterdamse hoogleraar arbeidsrecht Evert Verhulp ziet overlap met andere cao-conflicten. 'Het speelde tussen de vleesindustrie en vegetarische slaggers. Het speelde tussen dakdekkers en rietendakenmakers. En je ziet het bij Picnic. Dat bedrijf vindt zichzelf geen supermarkt en wil dus niet onder de supermarkt-cao vallen.'

Of de wens om buiten de cao Particuliere Bevei-

liging te vallen gerechtvaardigd is, vindt Verhulp lastig te beoordelen. Wel snapt hij dat cao-partijen zo groot mogelijk willen zijn. 'Wie beheerst de sector, daar gaat het om. Als de cao een kleiner deel vertegenwoordigt, heb je ook eerder concurrentie op arbeidsvoorwaarden.'

Ook andere cao-experts, die niet met hun naam in de krant willen, volgen de zaak met grote interesse. Zij zien het als een principiële discussie

waarin het draait om de vraag of differentieren van werkzaamheden — en dus cao's — de voorkeur moet krijgen boven het verlangen naar een grote, sterke bedrijfstak. In een veranderlijke arbeidsmarkt leidt dat vraagstuk tot extra conflicten, zien zij. Want de behoeftes van de werkenden veranderen snel. Die wil zekerheid, maar ook ruimte en vrijheid. Ook die wens verdient wat hen betreft ruimte in de cao.

Veel werknemers van VVNL-leden doen allebei: én evenementen én reguliere beveiliging